

15 Οκτωβρίου 2013

Έκθεση για τη θάλασσα στο Μπενάκη στην Πειραιώς

[Πολιτισμός](#) / [Εκθέσεις](#)

Ελληνικές Θάλασσες

Ένα φωτογραφικό ταξίδι στο χρόνο

Ένα οδοιπορικό στις ελληνικές θάλασσες ετοίμασε το Μουσείο Μπενάκη. Στα μέσα του φθινοπώρου φέρνει το καλοκαίρι μ' αυτήν την έκθεση που ξεκίνησε στις 10 Οκτωβρίου και θα διαρκέσει μέχρι τις 5 Ιανουαρίου. Η έκθεση "Ελληνικές Θάλασσες", στο κτίριο της οδού Πειραιώς, περιλαμβάνει 240 φωτογραφίες χωρισμένες σε πέντε χρονολογικές ενότητες.

Bartolomeo Borri, Το λιμάνι της Σύρου, περ. 1905, copyright Φωτογραφικό Αρχείο Μ. Μπενάκη

Ο επισκέπτης καλείται να ανακαλύψει τον τρόπο με τον οποίο οι Έλληνες φωτογράφοι αλλά και οι ξένοι συνάδελφοί τους, από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα, προσέγγισαν και ερμήνευσαν τις ελληνικές θάλασσες, καθώς και τη σχέση των ανθρώπων μ' αυτές. Τα λιμάνια, η ζωή των ναυτικών, των ψαράδων, τα νησιά, η ανάπτυξη της ναυσιπλοΐας, οι πρώτοι περιηγητές, ο τουρισμός, είναι κάποια από τα θέματα των φωτογραφιών.

Είναι μία έκθεση η οποία ετοιμαζόταν για πολλά χρόνια. Την επιμέλειά της έχει η Υπεύθυνη του Φωτογραφικού Αρχείου του Μουσείου Μπενάκη Αλίκη Τσίργιαλου, η τέως Υπεύθυνη του Αρχείου Φανή Κωνσταντίνου και ο Καθηγητής του ΤΕΙ Αθηνών Κωστής Αντωνιάδης.

Το Μουσείο θα πραγματοποιήσει τον Νοέμβριο εκπαιδευτικά προγράμματα γι' αυτήν την έκθεση.

Αφοι Ρωμαΐδη, Θέα από την Καστέλλα, περ. 1885, Copyright Φωτογραφικό Αρχείο Μ. Μπενάκη

Οι ενότητες της έκθεσης είναι οι εξής:

-Η θάλασσα στη φωτογραφία του 19ου αιώνα - Μία συμπτωματική παρουσία.

Τον δέκατο ένατο αιώνα οι περιηγητές που επισκέπτονται το νέο ελληνικό κράτος, ενδιαφέρονται να απαθανατίσουν κυρίως τις αρχαιότητες. Υπάρχουν ωστόσο φωτογραφίες που αποτυπώνουν κυρίως τα σημαντικότερα λιμάνια. Η φωτογραφική μηχανή, που τότε ήταν ένα ογκώδες εξάρτημα, είχε μόλις ανακαλυφθεί και υπήρχε αδυναμία καταγραφής της κίνησης. Είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι στις φωτογραφίες αυτής της περιόδου, τα πλοία εμφανίζονται σαν να αιωρούνται στα νερά τα οποία είναι στάσιμα και από τα λιμάνια απουσιάζει η κίνηση και η ζωή, που δεν είναι δυνατόν ακόμη να καταγραφούν.

Βούλα Παπαιωάννου, Βουλιαγμένη 1935-1940, copyright Φωτογραφικό Αρχείο Μ. Μπενάκη

-Η θάλασσα ως αντανάκλαση της ανθρώπινη δραστηριότητας στις αρχές του 20ου αιώνα. Η μαγεία του στιγμιότυπου.

Η φωτογραφική μηχανή εξελίσσεται αυτήν την περίοδο και δίνει τη δυνατότητα στο χρήστη να “συλλαμβάνει” την κίνηση. Οι φωτογράφοι αυτής της περιόδου, επιλέγουν θέματα που αφορούν τα λιμάνια και τη ζωή γύρω από αυτά, καθώς και τα πλοία, τις βάρκες, τους εργάτες, τα ταξίδια στις ελληνικές θάλασσες, τα νησιά και τη ζωή των κατοίκων τους. Αλλά και οι ξένοι επισκέπτες, οι οποίοι είναι πλέον απαλλαγμένοι από την αρχαιολατρία των περιηγητών του προηγούμενου αιώνα, απαθανατίζουν τη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα όπως διαμορφώνεται γύρω από τα λιμάνια.

Δημήτρης Χαρισιάδης, Κάλυμνος 1950, Copyright Φωτογραφικό Αρχείο Μ. Μπενάκη

-Η φωτογραφική αποτύπωση της θάλασσας τα χρόνια στον Μεσοπόλεμο: Απόπειρες καλλιτεχνικής έκφρασης.

Παρά τη δύσκολη πολιτικά περίοδο και τις περιπέτειες τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει η χώρα (Μικρασιατική καταστροφή, είσοδο της χώρας στον Β Παγκόσμιο Πόλεμο), η φωτογραφία εξελίσσεται δυναμικά. Έτσι αυτήν την περίοδο ιδρύονται σύλλογοι φωτογράφων και κυκλοφορούν τα πρώτα περιοδικά φωτογραφίας. Οι φωτογράφοι πειραματίζονται με νέες ιδέες και αναζητούν τρόπους έκφρασης των καλλιτεχνικών αναζητήσεών τους. Παράλληλα προβάλλουν μέσα από τις φωτογραφίες τους την ελληνική ταυτότητα. Ο νεοσύστατος τότε ΕΟΤ καλεί τους φωτογράφους να ταξιδέψουν σε διάφορους προορισμούς και να αποτυπώσουν την ομορφιά του τοπίου, ιδιαίτερα του Αιγαίου, έτσι ώστε να προβληθεί η Ελλάδα στο εξωτερικό και να προσελκύσει τουρίστες.

Ζαχαρίας Στέλλας, Σύρος, περ. 1970, copyright Φωτογραφικό Αρχείο Μ. Μπενάκη

-Η στροφή προς το θαλασσινό τοπίο τα μεταπολεμικά χρόνια. Το Αιγαίο ως αναπαράσταση και αίσθηση.

Μετά την απελευθέρωση η θάλασσα έρχεται πρώτη στις προτιμήσεις των φωτογράφων ίσως γιατί τα νησιά έχουν υποστεί μικρότερες καταστροφές κατά τη διάρκεια του πολέμου, σε σχέση με την ηπειρωτική χώρα. Τις δεκαετίες του πενήντα και του εξήντα, αναπτύσσεται ιδιαίτερα ο τουρισμός στα νησιά του Αιγαίου και οι φωτογράφοι εστιάζουν στο φως, τη θάλασσα, τις χαρακτηριστικές φυσιογνωμίες των ψαράδων, δημιουργώντας ουσιαστικά συγκεκριμένα εικονογραφικά στερεότυπα.

Μαίρη Παρασκευά, Το λιμάνι της Σύρου, περ.1905, Copyright Φωτογραφικό Αρχείο Μ. Μπενάκη

-Η μακρινή θέα της θάλασσας στη σύγχρονη φωτογραφία.

Τις δεκαετίες του εβδομήντα και του ογδόντα αναπτύσσεται ένας σκεπτικισμός ή θα μπορούσε να πει κανείς ακόμη και αποστροφή προς τις στερεότυπες φωτογραφικές απεικονίσεις της Ελλάδος. Αυτήν την περίοδο αναπτύσσεται μια νέα δυναμική και δημιουργικότητα που έχει τις ρίζες της στη φωτογραφία του κοινωνικού ντοκουμέντου. Η φύση και ειδικότερα η θάλασσα είναι συνήθως το υπόβαθρο μιας σκηνής. Η βαρύτητα δίνεται στα γεγονότα που διαδραματίζονται.

Κατερίνα Χουζούρη

<http://bit.ly/GZ3kXo>